

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความโดดเด่นของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความโดดเด่นขององค์ประกอบสำคัญของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน ของ เสียนจงเหวิน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากหนังสือนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน และหนังสือตำราวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม รวมถึงเอกสารงานวิจัยที่วิเคราะห์หรือวิพากษ์วิจารณ์ นวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน ในด้าน โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร และบทสนทนา พบว่ามีความโดดเด่นปรากฏในองค์ประกอบสำคัญของนวนิยายเรื่องดังกล่าว จึงสรุปผลและการเสนอผลการศึกษาด้วยพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมข้อเสนอแนะดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ความโดดเด่นขององค์ประกอบสำคัญของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน ผู้วิจัยพบว่ามีความโดดเด่นปรากฏในองค์ประกอบของนวนิยายเรื่องในด้าน โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละครและบทสนทนา ดังนี้

1. ความโดดเด่นของแก่นเรื่อง ได้แก่ แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ แก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรมและแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งระหว่างสองวัฒนธรรม แก่นเรื่องดังกล่าวทำให้ผู้อ่านได้คิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและนึกคิดถึงทางออกของความขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างสองวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการปรับตัวเองและการปรับเปลี่ยนทางด้านสังคม

2. ความโดดเด่นของฉาก ได้แก่ มีวิธีการสร้างฉากที่เอาสิ่งที่เป็นรูปธรรมมาเป็นสัญลักษณ์แทนความหมายที่เป็นนามธรรม แต่ไม่จำกัดเป็นสถานที่หรือกาลเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้น ดังเช่น

- 2.1 ฉากที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำ สื่อถึงแก่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ คือความคิดที่มนุษย์และธรรมชาติเป็นหนึ่งเดียวกัน

- 2.2 ฉากที่เกี่ยวข้องกับต้นหูเสือ สื่อถึงความรักระหว่างนางเอกเอกซู่ซู่กับพระเอก โหนซ่ง

2.3 หากที่เกี่ยวกับเจตีย์ขาว สือถึงสิ่งทีดิงามของวัฒนธรรมมั่ง เช่นวิถีชีวิต ประเพณี และจริยธรรมของชาวมั่ง เป็นต้น

2.4 หากที่เกี่ยวกับเทศกาลแข่งเรือมั่งกร เป็นสัญลักษณ์ทีจะเกิดการเปลี่ยนแปลงของชีวิตชู้ชู้

3. ความโดดเด่นของตัวละคร ได้แก่ มีตัวละครทีทำให้ผู้อ่านประทับใจ จดจำได้ง่ายและเป็นเวลานาน ด้วยวิธีการสร้างตัวละครทีดี ได้แก่

3.1 สร้างตัวละครทีมีชีวิตชีวาอย่างสมจริง โดยสร้างให้ตัวละครมีบุคลิกนิสัยทีแตกต่างไม่ซ้ำแบบกัน เช่น นางเอกชู้ชู้มีบุคลิกภาพทีไรเดียงสาและมีจิตใจบริสุทธิ์ ชอบเก็บความรู้สึกในใจ พระเอกโหน่งมีบุคลิกภาพทีไม่ชอบพูดชอบคุย มีความสามารถและฉลาดเฉลียว มีความอดทนสูง กล้าหาญและดูแลใส่ใจผู้อื่น ปู่ของชู้ชู้มีบุคลิกภาพทีมีเมตตา ซื่อสัตย์และมีน้ำใจ เทียนปาวมีบุคลิกภาพทีตรงไปตรงมาเหมือนพ่อของเขา อีกทั้งยังหัวแข็งและไม่ยอมแพ้ แต่มีนิสัยชอบนุมนามและไม่ละเอียครอบคอบ บางทีก็พูดจาหยาบคาย ชุ่นชุ่นมีบุคลิกภาพทีซื่อตรง เข้มแข็ง มีน้ำใจและมีความเค็ดขาด ลูกเรือมีบุคลิกภาพทีอดทน ซื่อตรงและหยาบคาย และโสเกณมีบุคลิกภาพทีมีความจริงใจจนบ้ำหลงไหลต่อความรักและแสวงหาความรักจริงและชีวิตทีดิงามอย่างอาลัยตายอยาก

3.2 สร้างตัวละครสำคัญให้มีจำนวนน้อย และเมื่อบรรยายถึงตัวละครสำคัญจึงเอ่ยถึงชื่อส่วนตัวละครทีเพียงปรากฏครั้งสองครั้งนั้นล้วนไม่เอ่ยถึงชื่อ ทำให้ผู้อ่านเห็นตัวละครสำคัญอย่างแจ่มชัดและไม่สับสนตัวละคร เช่น ในนวนิยายเรื่องนี้มีตัวละครหลักเพียง 5 ตัว ได้แก่ นางเอกชู้ชู้ พระเอกโหน่ง ปู่ของชู้ชู้ เทียนปาวและชุ่นชุ่น นอกนั้นก็ล้วนใช้เพียงคำว่า “คนนั้น” “คนนี้” แทนตัวละคร

4. ความโดดเด่นของบทสนทนา ได้แก่

4.1 มีความเหมาะสมกับบริบทหรือฐานะของตัวละครตัวนั้น ได้อย่างสมจริง

4.2 เป็นอย่างมีชีวิตชีวา ่งบอกถึงบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของตัวละครแต่ละตัว

4.3 มีบทบาทเชื่อมโยงเนื้อเรื่อง ทำให้เรื่องสามารถดำเนินต่อไปได้

5. ความโดดเด่นของโครงเรื่อง ได้แก่ โครงเรื่องใหญ่มีความชัดเจนและความสมบูรณ์ได้ร่วมกับโครงเรื่องย่อยอย่างเป็นระบบ โดยโครงเรื่องใหญ่ประกอบด้วยโครงเรื่องย่อย และโครงเรื่องย่อยประกอบด้วยเหตุการณ์ 3 เรื่อง โครงเรื่องใหญ่มีลักษณะทีปรากฏให้ผู้อ่านเห็นได้อย่างชัดเจน และโครงเรื่องย่อยปรากฏขึ้นมาก่อนข้างคลุมเครือ อีกทั้งโครงเรื่องย่อยได้สอดคล้องกับโครงเรื่องใหญ่ได้ดี ทั้งนี้ทำให้โครงเรื่องใหญ่มีลักษณะเด่นชัดมากขึ้นและมีความสมบูรณ์ ลักษณะเด่นในด้านโครงเรื่องอีกอย่างหนึ่ง คือ โครงเรื่องใหญ่และโครงเรื่องย่อยต่างดำเนินกันอย่างมีระบบ มีความซับซ้อนแต่ไม่ทำให้ผู้อ่านสับสน

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ความโดดเด่นของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน ผู้วิจัยพบว่า มีความโดดเด่นได้ปรากฏในทั้งด้าน โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร และบทสนทนาของนวนิยาย ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายผลดังประเด็นต่อไปนี้

1. แก่นเรื่อง แก่นเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้มี 3 อย่าง ได้แก่ แก่นเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ หมายถึงความคิดที่มนุษย์และธรรมชาติเป็นหนึ่งเดียวกัน และแก่นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรม กล่าวคือ ความคิดที่มนุษย์ควรจะเคารพซึ่งกันและกันและแก่นเรื่องที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ได้แก่ ความปรารถนา ที่ให้วัฒนธรรมดังกล่าวที่แตกต่างกันสองวัฒนธรรมนั้นต่างมีการปรับปรุงเพื่อเข้ากันอย่างลงตัว ซึ่งเป็นทางที่ทำให้ชุมชนภายใต้สองวัฒนธรรมนั้นมีความสุข แนวคิดทั้งสามอย่างนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของเส้นจงเหวิน ซึ่งเขาเกิดในชนบทของมณฑลหูหนานที่เป็นเขตล้าหลังในสมัยนั้น ได้สัมผัสชีวิตในชนบททุกวัน อายุประมาณ 20 ปีจากบ้านไปอยู่ปักกิ่งซึ่งเป็นเมืองหลวงของจีนที่เจริญเพื่อลองวิถีชีวิตที่แตกต่างจากวิถีชีวิตเก่า หลังจากนั้นเขาก็ไม่กลับไปอาศัยอยู่บ้าน แต่ไปอยู่ที่เมืองใหญ่ เช่นเมืองเซี่ยงไฮ้ เมืองชิงเต่า เมืองคุนหมิง เป็นต้น ซึ่งเขามักจะแสดงความคิดเห็นที่เกลียดชังวิถีชีวิตในเมืองใหญ่และชื่นชมวิถีชีวิตในชนบทในงานเขียนของเขาเอง ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของลัทธิเต๋า และเขายังมีทั้งเชื้อสายชนเผ่าม้ง ชนเผ่าอุยเจียและชนเผ่าฮั่น (หลิวหงทาวLiu Hongtao, 2545 : 85) เขาเคยเผชิญกับการเลือกวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือวัฒนธรรมของชาวฮั่นมาก่อนแล้ว หรือกำลังเผชิญอยู่ จึงแสดงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของวัฒนธรรมสองวัฒนธรรมดังกล่าว

2. ฉากและตัวละคร ในนวนิยายจีนเรื่องนี้ ฉากที่สำคัญมีอยู่ 3 ฉาก ได้แก่ ฉากที่เกี่ยวกับแม่น้ำ ฉากที่เกี่ยวกับต้นหูเสือ ฉากที่เกี่ยวกับเจดีย์ขาว และฉากที่เกี่ยวกับเทศกาลแข่งเรือมังกร ส่วนตัวละครหลัก ได้แก่ นางเอกซู่ซู่ พระเอกโหม่งซ่ง ปู่ของซู่ซู่ เทียนป่าว ชุ่นชุ่น พวกลูกเรือพวกโสเภณี ฉากดังกล่าวย่อมเป็นฉากที่ผู้ประพันธ์เส้นจงเหวินได้เจอกันบ่อยในช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในชนบทในมณฑลหูหนาน ซึ่งมีแม่น้ำสายหนึ่งที่ไม่ไกลจากบ้านของเขาและ เส้นจงเหวินมักจะไปว่ายน้ำในแม่น้ำสายนี้ ทำให้เขาค้นเจอกับแม่น้ำและอาชีพที่เกี่ยวกับแม่น้ำ ตัวละครที่เขาสร้างขึ้นนั้นก็มักจะทำงานเกี่ยวกับแม่น้ำ เช่น ครอบครัวของชุ่นชุ่นทำงานในบริษัทเดินเรือ รวมถึงโหม่งซ่งและเทียนป่าว ปู่ของซู่ซู่และซู่ซู่เป็นคนขับเรือ และลูกเรือยังใช้ชีวิตทุกวันบนแม่น้ำ ดังที่เส้นจงเหวิน (Shen Congwen, 1934) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างแม่น้ำกับงานเขียนของเขาเองว่า “ผมถึงแม้จากแม่น้ำสายนั้นไปแล้ว แต่เรื่องใน นวนิยายของผมมีส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่ข้างแม่น้ำ นวนิยายของผมที่รู้สึกพอใจเองนั้น มักจะใช้แม่น้ำหรือเรือเป็นฉากเบื้องหลัง บุคลิกนิสัยของตัวละครที่ผมได้สร้างขึ้นนั้น ซึ่งเป็นตัวละครที่อาศัยอยู่ข้างแม่น้ำ ล้วนเป็นบุคลิกนิสัยที่ผมเคยเจอเคยเห็นเอง ส่วนบรรยากาศที่ค่อนข้างโศกเศร้าในนวนิยายของผม ก็ได้รับอิทธิพลจากบรรยากาศที่อบอวลมืด

กรรมที่ผมเคยเจอกันเป็นประจำในช่วงที่ผมอยู่บ้านนั่นเอง” ด้วยเหตุผลนี้ผู้ประพันธ์จึงสร้างตัวละครที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเป็นอย่างมีชีวิตชีวาได้

3. บทสนทนา ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ตัวละครในนวนิยายเรื่องนี้มีลักษณะอย่างมีเอกลักษณ์และเป็นอย่างมีชีวิตชีวา บทสนทนาซึ่งเป็นตัวที่สามารถบ่งบอกถึงบุคลิกนิสัยของตัวละครนั้นจึงมีลักษณะเดียวกันกับตัวละคร ได้แก่ เป็นอย่างมีเอกลักษณ์และมีชีวิตชีวาเช่นกัน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นด้วยว่า ผู้ประพันธ์เล็งจงเหวินคุ้นเคยกับลักษณะบทสนทนาของบุคคลเดิมที่ถูกสร้างขึ้นเป็นตัวละคร จึงสามารถแต่งบทสนทนาที่เหมาะสมกับบริบทหรือฐานะของตัวละครตัวนั้นได้อย่างสมจริง และบทสนทนาที่แต่งขึ้นนั้นก็สามารถบ่งบอกถึงบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของตัวละครแต่ละตัวได้อีกด้วย ซึ่งผู้ประพันธ์ไม่หลีกเลี่ยงที่จะสร้างสนทนาที่หยาบคาย สำหรับข้อนี้เล็งจงเหวิน (Shen Congwen, 2551 : 316) ได้แสดงท่าทีมีต่อการแต่งบทสนทนาว่า “ภูมิปัญญาของผมนั้นควรได้เรียนรู้มาจากชีวิตเอง แต่ไม่ได้มาจากบทสนทนาที่ไพเราะในหนังสือเล่มใด ๆ ” ด้วยท่าทีดังกล่าว บทสนทนาที่มีทั้งไพเราะทั้งหยาบคายนั้นได้ปรากฏในงานเขียนของเล็งจงเหวินโดยส่วนมาก ไม่เฉพาะปรากฏในนวนิยาย เรื่อง เมืองชายแดนเท่านั้น (อุ้งเชิงเฟิง, 2551)

4. โครงเรื่อง นวนิยายเรื่องนี้มีโครงเรื่องสามอย่างโดยมีโครงเรื่องใหญ่ซ้อนด้วยโครงเรื่องย่อยอีกสองโครงเรื่อง ซึ่งมีลักษณะว่าโครงเรื่องใหญ่เห็นได้อย่างแจ่มชัดและโครงเรื่องย่อยจะค่อนข้างคลุมเครือ ด้วยเหตุผลว่า นวนิยายเรื่องนี้มีขนาดกลาง ไม่ยาวมากนัก จึงไม่สะดวกที่จะสร้างโครงเรื่องซับซ้อนมากที่มีโครงเรื่องใหญ่สองโครงเรื่องหรือมีโครงเรื่องย่อยที่มากกว่าสองโครงเรื่อง ถ้าจะสร้างโครงเรื่องที่ซับซ้อนในนวนิยายขนาดกลาง อาจปรากฏว่าโครงเรื่องแต่ละโครงเรื่องไม่สมบูรณ์เรียบร้อยเกินไป หรือโครงเรื่องย่อยอาจอยู่กับโครงเรื่องใหญ่ ที่แท้แล้วผู้ประพันธ์เล็งจงเหวินชอบประพันธ์เป็นนวนิยายขนาดสั้นและขนาดกลาง แต่ประพันธ์นวนิยายขนาดยาวเป็นจำนวนน้อย ซึ่งเขามีชุดนวนิยายขนาดสั้นตีพิมพ์เป็นจำนวน 30 กว่าชุด แต่มีนวนิยายขนาดยาวเรื่องเดียวที่ได้ตีพิมพ์ ได้แก่ อาถิขผจญภัยในแดนประเทศจีน (กงหงและหวางก๊วยหยง Gonghong and Wang Guirong, 2550) ในนวนิยาย เรื่อง ไฟ ของเล็งจงเหวิน มีบทสนทนายาระหว่างตัวละครบทหนึ่งที่ได้พูดถึงการประพันธ์นวนิยายขนาดสั้นว่า “พวกเขาไม่เคยเข้าใจถึงการเขียนนวนิยายขนาดสั้น มันยากแค่ไหน” (เล็งจงเหวิน Shen Congwen, 2479) ซึ่งสะท้อนถึงท่าทีที่เล็งจงเหวินมีต่อการประพันธ์นวนิยายว่า เขาจะพยายามพิชิตสิ่งที่ยากนักในการประพันธ์นวนิยายเพื่อให้งานเขียนของตนมีคุณภาพมากขึ้น

จากการอภิปรายผลดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปความได้ว่า ความโดดเด่นขององค์ประกอบสำคัญของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน ย่อมเกี่ยวพันกับผู้ประพันธ์เล็งจงเหวินมีประสบการณ์ชีวิตมากมายและมีท่าทีที่ถูกต้องหรือเป็นทางบวกต่อการประพันธ์นวนิยาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ความโดดเด่นของนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน ของ เลียนจงเหวิน ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เฉพาะในองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่เรื่อง ฉาก ตัวละครและบทสนทนา จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาในนวนิยายจีน เรื่อง เมืองชายแดน เช่นเดียวกันกับผู้วิจัยเพื่อเกิดผลประโยชน์แก่แนวการศึกษาและวิเคราะห์ นวนิยาย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1.1 ควรมีการศึกษาความโดดเด่นขององค์ประกอบอื่น ๆ ในนวนิยายจีนเรื่อง เมืองชายแดน เช่น กลวิธีการดำเนินเรื่อง การใช้ภาษา สีสานของผู้ประพันธ์

1.2 ควรมีการศึกษาภาพสะท้อนสังคมของนวนิยายจีนเรื่อง เมืองชายแดน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

2.1 ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์นวนิยายของเลียนจงเหวินเรื่องอื่น เช่นนวนิยาย เรื่อง เชี่ยวเซียว ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับนวนิยาย เรื่อง เมืองชายแดน ด้วยแนวการวิเคราะห์ในการศึกษา และวิเคราะห์ความโดดเด่นของนวนิยาย เรื่อง เมืองชายแดน

2.2 ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์นวนิยายแนววิถีชีวิตของชาวบ้านเชิงเปรียบเทียบระหว่างจีนกับไทย